

openbare basisschool

twister

samen betrokken leren

Respectprotocol

Inhoudsopgave

Voorwoord

1	Verwachtingen	
1.1	Wat mag u verwachten van de leerkrachten op onze school	3
1.2	Wat mag u verwachten van de respectcoördinator	3
1.3	Wat mag u verwachten van de intern vertrouwenspersoon	3
1.4	Wat wordt van u als ouder verwacht	3
1.5	Wat wordt er van de leerlingen verwacht	3
2	Informatievoorziening	
2.1	Begripsbepalingen	4
2.2	Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag	4
2.3	Vormen van pesten zijn	4
2.4	Vormen van digitaal pesten zijn	4
2.5	Signalen van een gepest kind kunnen zijn	5
2.6	Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn	5
2.7	Online pesten	5
3	Preventie	
3.1	Leefstijl	6
3.2	Coöperatief (samenwerkend)leren	6
3.3	Sociogram	6
3.4	Leerlingpeiling sociaal welbevinden en Pesttest	6
3.5	Bureau Halt	6
3.6	Digitale afspraken	7
3.7	Ambities met betrekking tot preventie	7
4	De aanpak bij signalen van (digitaal) pesten	
4.1	Aanpak	7
4.2	Sta op tegen pesten!	8
4.3	Meidenvenijn	9

Voorwoord

Wij vinden het belangrijk dat de school een plezierige en veilige leeromgeving is voor kinderen, ouders en team. Een goede samenwerking draagt bij aan een schoolklimaat waarin men elkaar op een positieve manier benadert, respectvol met elkaar omgaat en open staat voor ieders ideeën. Dit vormt de basis van waaruit geleerd en gewerkt kan worden. Naast het aanbieden van de basisstof op verschillende niveaus, ondersteunen wij de kinderen bij het ontwikkelen van vaardigheden die zij nu en in de toekomst nodig hebben. Kernkwaliteiten zoals: autonomie, samenwerken, zelfstandigheid, durf, plezier in je werk, vertrouwen en eigenaarschap. Het onderwijs wordt op een oplossingsgerichte manier vormgegeven. Wat gaat goed en wat heeft iedere leerling nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Uiteindelijk gaat het ons erom dat leerlingen zich op alle gebieden optimaal ontwikkelen en goed voorbereid de overstap naar het voortgezet onderwijs zullen maken. Wij verwachten dat ouders hierbij betrokken zijn en onze visie onderschrijven.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Het protocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen.

Op deze manier dragen de leerlingen deze waarden in de toekomst met zich mee.

1. Verwachtingen

Goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin zijn erg belangrijk. Hier kan een groot voordeel behaald worden. Daarom wordt hieronder beschreven wat u van ons als school kan verwachten en wat wij van u en uw kinderen verwachten.

1.1 Wat u mag verwachten van de leerkrachten op onze school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar respectvol handelen. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, de ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

1.2 Wat mag u verwachten van de respectcoördinator?

De respectcoördinator is:

- het aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en leerkrachten;
- in samenwerking met het team verantwoordelijk voor het sociaal klimaat op school;
- verantwoordelijk voor het monitoren van de veiligheidsbeleving van de leerlingen.

1.3 Wat mag u verwachten van de intern vertrouwenspersoon?

De intern vertrouwenspersoon is aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en werknemers die met een probleem of vraag zitten en dit niet met ouders, leerkrachten of collega's willen bespreken. De leerlingen zoeken contact met de intern vertrouwenspersoon door een briefje in de blauwe brievenbus te stoppen. Samen met de leerling wordt er dan naar een oplossing gezocht. Ouders kunnen contact opnemen via alle mogelijke kanalen die de school biedt. De intern vertrouwenspersoon heeft geen zwijgplicht, hij/zij kan hulp inschakelen waar dat nodig is.

1.4 Wat wordt er van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen hoeft geen probleem te zijn, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende afspraken houden:

- u spreekt in het bijzijn van uw kind met respect over andermans opvoeding en andermans kind;
- u spreekt met respect over de leerkracht;
- als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de leerkracht. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

1.5. Wat wordt er van de kinderen verwacht?

Wij verwachten van de kinderen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Ze vragen, indien nodig, hulp aan de leerkracht.

Wanneer een kind iets onplezierig vindt kan het zeggen: "Ik vind het vervelend dat je en ik wil dat je stopt". Op het moment dat het kind doorgaat met het onplezierige gedrag kan dit nog één keer herhaald worden. Gebeurt het nog een keer, dan schakelt het kind de hulp van de leerkracht in. Het kan ook zijn dat een kind na één keer waarschuwen de hulp van de leerkracht al inschakelt, want het belangrijkste is, dat het kind de situatie blijft beheersen. Op het moment dat een kind te boos is, reageert het vaak niet op een goede manier.

2. Informatievoorziening

2.1 Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een steekspel met woorden of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw en in het voortgezet onderwijs, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie / conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Pesten (psychisch, fysiek of seksueel) is systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten/schoolgenoten, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

2.2 Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

- het pesten kan als traumatisch worden ervaren door het gepeste kind en sommige omstanders;
- de sfeer in de klas kan negatief beïnvloed worden;
- de schoolresultaten kunnen achteruit gaan;
- de kinderen kunnen verkeerd sociaal gedrag aanleren;
- elk kind moet zich veilig kunnen voelen.

2.3 Vormen van pesten

- buitengesloten worden;
- negeren;
- roddelen;
- belachelijk maken;
- uitlachen en schelden;
- spullen afpakken of kapot maken;
- achtervolgen en bedreigen;
- slaan, schoppen, duwen en porren.

2.4 Vormen van digitaal pesten

- anonieme berichten sturen via social media;
- schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobieltje;
- foto's van mobieltjes op internet plaatsen;
- privé-gegevens op een site plaatsen;
- wachtwoorden misbruiken;
- haatprofielen aanmaken.

2.5 Signalen van een gepest kind kunnen zijn:

Het kind:

- lijkt vaak geen vrienden te hebben;
- wordt vaak als laatst gekozen;
- heeft geen zin om naar school te gaan;
- probeert vaak dichtbij de leerkracht te blijven, ook tijdens de pauze;

- vertoont gedrag dat op klikken kan lijken;
- vertoont angstig, onzeker of agressief gedrag;
- ziet er bang, neerslachtig en huilerig uit;
- vertoont volgzaam gedrag (wordt daar vervolgens mee gepest);
- probeert af te kopen met geld of snoep;
- vertoont verhuullend computergedrag.

2.6 Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- het piepen en zuchten van klasgenoten;
- het verminderen van de schoolresultaten.

Het is belangrijk om als ouder en leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven, omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten;
- teleurstelling en schaamtegevoelens om ouders er over te vertellen;
- angst voor een beschuldiging ("Waarom zeg je niets terug?");
- de problemen worden groter als er over gesproken wordt: "Klikspaan!";
- het niet mogen vertellen van de pester (bedreiging).

2.7 Online pesten

Het online pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties, maar dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". De kinderen mogen op school niet op social media (Instagram, Tiktok, Snapchat, enz.).

Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van online pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder wordt de aanpak gevolgd zoals deze is opgenomen in dit protocol.

De school maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten;

Voor de leerlingen:

- vertel aan je ouders dat online pesten plaatsvindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toe stuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten;
- reageer niet op het online pesten.
- blokkeer iedereen die jou pest op internet;
- bewaar alles wat met pesten te maken heeft op de computer als bewijsmateriaal;
- meld online pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school over de te nemen stappen.

Voor de ouders:

- sommige kinderen vertellen niet dat ze online gepest worden, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten;
- lees bij vervelende filmpjes de tips op de politiesite <http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?193>. Als u aangifte wilt doen, doe dan eerst aangifte, voordat u het filmpje laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal);

3 Preventie

3.1 Leefstijl

Als school willen wij een veilige en plezierige leeromgeving voor alle kinderen creëren. Dit willen wij bereiken door structureel aandacht te besteden aan de sociale omgang op school. Leefstijl is de methode die wij daarvoor gebruiken.

In de eerste weken van ieder schooljaar staat de groepsvorming centraal. Er wordt onder andere aandacht besteed aan elkaar leren kennen, plezier met elkaar hebben, elkaar respecteren en elkaar begrijpen. Zodat ieder kind zichzelf kan en mag zijn op school. Verder worden er aan het begin van het schooljaar in iedere klas omgangsregels en afspraken gemaakt. De afspraken worden op een oplossingsgerichte manier geformuleerd. Deze zijn duidelijk zichtbaar in de klas en op de leerpleinen, zodat ook de ouders op de hoogte zijn en er thuis aandacht aan kan worden besteed.

Gedurende het jaar wordt er iedere week aandacht besteed aan het sociale klimaat in de klas door middel van de methode Leefstijl.

3.2 Coöperatief (samenwerkend)leren

Alle leerkrachten van OBS Twister verrijken hun lessen volgens de uitgangspunten van 'coöperatief leren'. Wij leren kinderen op gestructureerde wijze samen te werken waarbij ieders inbreng van belang is. Dit gebeurt volgens vaste structuren. Coöperatief leren draagt bij aan sociale vaardigheden, de betrokkenheid van leerlingen en bevordert een positief klimaat. Daarnaast zorgt onze werkwijze voor plezier in leren voor leerlingen en leerkrachten.

3.3 Sociogram

Twee keer per schooljaar wordt een sociogram afgenomen. De leerkrachten krijgen hiermee inzicht in de relaties en de posities binnen de groep. Het invullen van een sociogram betekent concreet dat de leerlingen drie kinderen noemen waar ze graag mee samenwerken/graag mee spelen en drie kinderen noemen waar ze minder graag mee samenwerken/minder graag mee spelen.

De kinderen krijgen minimaal een keer per week een leefstijlles of andere groepsvormende activiteit van de leerkracht. De kinderen worden bewust gemaakt van het belang van de sociaal-emotionele vaardigheden. De doelstelling is erop gericht dat de kinderen goed met elkaar omgaan waarbij de normen en waarden worden gewaarborgd.

3.4 Leerlingpeiling sociale veiligheid en pesttest

Ieder schooljaar doen wij een leerlingtevredenheidspeiling in de groepen 5 t/m 8. De mening van de leerlingen is belangrijk voor ons. Het onderzoek vindt digitaal plaats en is anoniem. De verwerking wordt door een onafhankelijk bureau gedaan.

De resultaten worden gebruikt om te werken aan de toekomst in plaats van mensen af te rekenen op de huidige situatie en om het kwaliteitsbeleid van de school vorm te geven.

De leerkracht benadrukt dat deze peiling er is om ervoor te zorgen dat iedereen zich prettig voelt op school. De peiling is bedoeld om de sfeer in de groep nog fijner te krijgen.

Naast deze peiling wordt er twee keer per jaar een pesttest afgenomen. De anti-pestcoördinator voert naar aanleiding van deze test in combinatie met het sociogram een gesprek met de groepsleerkracht om te zien hoe het gaat in de groep en of er acties nodig zijn.

3.5 Bureau Halt

In groep 7 en 8 komt er een medewerker van bureau Halt op school om een informatieve les naar keuze te verzorgen. Hierbij kunt u denken aan online pesten of vernielingen.

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Zij kennen hun zoon of dochter zelf dan ook het best. Maar zeker richting en in de puberteit neemt de invloed van leeftijdsgenoten toe.

Opvoeders hebben minder zicht op wat hun kind doet, op straat of tijdens het uitgaan. Halt biedt ouders en opvoeders daarom een steuntje in de rug als het opvoeden even lastig of zelfs problematisch is. Of als uw zoon of dochter in de fout is gegaan. Dat vraagt om snel ingrijpen om erger te voorkomen. Dit ingrijpen doet Halt samen met de opvoeders. En zo nodig met andere organisaties, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin, scholen, gemeenten, politie en

jeugdzorginstellingen. Halt biedt kortlopende opvoedingsondersteuning als het nodig is en geeft praktische tips zodat ouders snel zelf de draad weer kunnen oppakken.

3.6 Afspraken met betrekking tot computer- en telefoongebruik op school

- de ouders ondertekenen een overeenkomst met betrekking tot het computergebruik op school;
- het is verboden onder schooltijd en in de pauzes gebruik te maken van de mobiele telefoon, behalve na toestemming van de leerkracht;
- het maken van foto's met een mobiele telefoon is verboden, anders dan na uitdrukkelijke toestemming van de leerkracht bij excursies en /of uitstapjes.

3.7 Voorstelrondje

Aan het begin van het schooljaar stellen de vertrouwenspersonen zich aan alle leerlingen voor. Tijdens de klassenbezoeken bespreken we alles wat leerlingen dienen te weten over dit document en geven de leerlingen informatie over wat te doen bij pestgedrag.

Voor de bovenbouwleerlingen is pestweb.nl een goede site om de leerlingen te ondersteunen. Daarnaast wordt de rol van de vertrouwenspersonen besproken.

4 De aanpak bij signalen van pesten

4.1 Aanpak

De eerste schakel bij pestgedrag is in bijna alle gevallen de leerkracht.

Verschillende manieren waarop een leerkracht hiervan op de hoogte kan worden gesteld zijn:

- melding van de gepeste leerling;
- een ouder van de gepeste leerling;
- een medeleerling;
- observatie van de leerkracht zelf.

Na deze melding deelt de leerkracht dit met de respectcoördinator en koppelt het terug naar de ouders als deze nog niet op de hoogte zijn. In samenwerking met de respectcoördinator wordt een verbeterplan opgesteld om de huidige situatie om te buigen naar gewenst gedrag en een veilige situatie.

De leerkracht en de respectcoördinator beslissen samen met de ouder(s) wanneer de “Sta op tegen pesten!-aanpak” wordt ingezet.

Mocht het zo zijn dat de gepeste leerling het probleem niet met de leerkracht wil bespreken, dan kan er een briefje in de blauwe brievenbus gedaan worden voor de intern contactpersoon. In dit geval probeert de intern contactpersoon samen met de leerling naar een gewenste situatie toe te werken.

4.2 Sta op tegen pesten!-aanpak

Sta op tegen pesten! is gebaseerd op de Engelse No Blame-aanpak. Het is een oplossingsgerichte methode, waarbij in zeven stappen pestgedrag op school wordt aangepakt en waarbij de leerlingen zelf worden ingezet om het pesten te stoppen. Essentieel is dat er geen schuldigen worden aangewezen, verwijten worden uitgesproken of straffen worden uitgedeeld. Met de blik gericht op de toekomst stellen we de verbetering van de situatie centraal. Met dit alles sluit Sta op tegen pesten! naadloos aan op het gedachtegoed van Leefstijl.

Essentiële elementen in de procedure:

- geen schuld, verwijten of straf;
- gaat uit van het goede in ieder kind;
- gevoelens staan centraal i.p.v. feiten;
- aanmoedigen van empathie;
- gedeelde verantwoordelijkheid;
- snel, positief en oplossingsgericht;
- geeft dader kans gedrag te veranderen.

De zeven stappen worden in 3 rondes doorlopen

ronde 1	stap 1	gesprek melder gesprek doelwit
ronde 2	stap 2 t/m 6	gesprek supportgroep
ronde 3	stap 7	gesprekken individuele leden supportgroep afsluitend gesprek doelwit

stap 1	gesprek doelwit	informatie verzamelen procedure uitleggen vertrouwen vragen checken wat wel/niet gezegd mag worden blik vooruit
stap 2	groep wordt samengeroepen	snel handelen leden van het groepje bijeenroepen aangename setting creëren doelwit is niet aanwezig
stap 3	leg het probleem uit	begeleider houdt de touwtjes in handen niet beschuldigen, etiketteren, moraliseren vertel hoe het doelwit zich voelt! ilLustreer met woorden, tekst, gedicht, tekening van slachtoffer
stap 4	deel de verantwoordelijkheid	begeleider wijst op individuele verantwoordelijkheid nadruk op "het moet stoppen" niemand wordt gestraft belang van de groep
stap 5	vraag naar ideeën van elk groepslid	moedig aan om oplossingen voor te stellen laat eventueel herhalen, beginnend met "ik" vraag door om intenties concreet te maken aanvaard alle positieve voorstellen gebruik positieve bekrachtiging
stap 6	Laat het aan hen over	leg de verantwoordelijkheid voor de oplossing bij hen schenk vertrouwen maak melding van de volgende (individuele) gespreksronde, na 1 week blijf bereikbaar
stap 7	Een gesprek met ieder afzonderlijk	nieuwe bijeenkomst na 1 week spreek alle kinderen apart houd hen betrokken bij het proces vraag doelwit naar veranderingen en verwachtingen voor de toekomst

4.3 Meidenvenijn

Meidenvenijn heeft zich ontwikkeld tot een uitgebreide lesmethode voor zowel het basis- als voortgezet onderwijs. Een methode om het pestgedrag onder meisjes in de leeftijdsgroep van 9 t/m 15 jaar aan te kunnen pakken. Ook voor diverse andere instellingen, die met groepen meisjes werken, is deze methode geschikt.

Meisjes pesten meestal door middel van sociale relaties. In meidengroepen heerst er vaak een 'koningin'. Dit populaire meisje omringt zich met "hofdames" en "trouwe onderdanen". Zij bepaalt wie bij haar club hoort en wie niet. In elke klas of meidengroep zijn in meer of mindere mate deze typische meidenrollen van "koningin", "hofdame" en "onderdaan" te herkennen. Het machtsspel van de "koningin" en haar "hofkliek" leidt altijd tot probleemsituaties, zoals (online) roddelen, pesten en buitensluiten.

De intern begeleider heeft een scholing gedaan over Meidenvenijn en heeft de kennis en middelen om hier aandacht aan te besteden.